

KURYER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 20 KWIETNIA V.S. 1812 ROKU.

z Petersburga, d. 9 marca. Namieniliśmy w numerze 19 gazety naszej, *Kuryera Litewskiego*, o potwierdzeniu przez JEHO IMPERATORSKĄ MOSC projektu o *Kantorze assekuracyjnym w Teodozyi*; mając teraz pod ręką zupełny akt tego projektu, kładziemy go, iak następuje:—Do JEHO IMPERATORSKIEY MOSCI, Od Ministra spraw wewnętrznych, Przelozenie. Handel na morzach *Azowskiém i Czarném*, pomimo wszelkich napotykaných niedogodności, rozszerzył stosunki swoje z pobrzeżami *Anatolii*, daleko więcej, niż dawniey były i żegluga podniosła się nad wszelkie spodziewanie. Ale dalsze postępy handlu i żeglugi strzymywane dotąd były przez to, że nie było ieszcze urządzoney *assekuracyi*, która sama tylko może się uważać środkiem pewnym ku wsparciu przedsięwzięć handlowych. Byli naczelnicy miasta *Teodozyi*, Jeneral Infanteryi *Fenz* i Kontr-Admirał *Kłocaczew* i terazniejszy Konsyliarz Stanu *Broniewski*, również konieczném uznawali ustanowienie *assekuracyi*; wszyscy oni dokładali około tego ze swojej strony wszelkich starań, a nakoniec ostatni z nich przedstawił teraz projekt zasad ustanowienia w *Teodozyi* *towarzystwa assekuracyjnego* i prosi o ich potwierdzenie.—Główniejsza osnowa tych zasad zawiera się w następujących artykułach: 1) Formuje się udzielne towarzystwo, pod imieniem *Kantoru Assekuracyjnego Teodozyjskiego*. 2) Kapitał tego towarzystwa składać się będzie ze stu akcyj, każda z tysiąca rubli. Każdy iednakże spółtowarzysz z początku na ten rachunek wnosi tylko 10 procentów; pozostałe zaś pobierać się mają w miarę potrzeb, w zdarzeniu wyniszczenia pierwszej tey summy przez różne niepowodzenia. Pobór podobny trwa póty, póki cała summa, podpisana przez każdego członka, wniesioną nie będzie: i w tém tylko zawierają się wszystkie każdego z nich obowiązki. 3) Skoro będzie podpisanych 50 akcyj, towarzystwo uważać się będzie zupełném i rozpocznie działania swoje: dozwala się przelew akcyj z jednego na drugiego za podpisem sprzedawcy. 4) Przybytki pierwszych 2ch albo 3ch lat, podług uwagi, przyłączają się do kapitału; przez co samo nowe wnoszenia opłat od towarzyszy stają się mniej potrzebném. 5) Zupełne zarządzanie wszystkiemi interesami towarzystwa porucza się trzem Dyrektoróm, wybranym przez towarzystwo; którzy mogą być odmienieni lub potwierdzeni na nowo, stosownie do teyże zasady, co trzy lata. 6) Dyrektoróm tym, w nagrodę za ich pracę, naznacza się 10 procentów od każdorocznych przybytków. 7) Obowiązki, które przyymują na siebie Dyrektorowie, uznają się działającymi, skoro przez dwóch z nich będą podpisane i do protokołu wciągnięte. W takim zdarzeniu całe towarzystwo obowiązane jest dopełniać ich warunków. 8) Kompania niebędzie assekurować statków wyższych, nad 8,000 rubli i to tylko żeglujące na morzu *Azowskiém i Czarném*. 9) Zgodnie z prawidłami towarzystw assekuracyjnych, iakie się używają w Państwie Rossyjskiém i w krajach cudzoziemskich, towarzystwo to użyje naywiększey ostrożności, względem różności form assekurowania, podług pór roku, miejsc i mór. 10) Spory kompanijne z assekurantami załatwiane być mają sądem polubownym, ze trzech osób złożonym. Naznaczenie trzeciego sędziego należy od Naczelnika miasta *Teodozyi*. Pośrednicy decyzyą swoją opierać mają na ustawach morskich, iak

kie się zachowują w *Kantorze assekuracyjnym Odeskim*, któremu assekuranci podlegać są obowiązani. 11) Czas trwania tego towarzystwa naznacza się, na lat 10. Prawidła te wniesione były przez mnie poprzedniczo na rozwałę Komitetu Ministrów, przez dziennik którego stały się godnymi Naywyższego WASZEY IMPERATORSKIEY MOSCI potwierdzenia; iednogłośnie uznane one były, zgodnie z moim przedstawieniem, zasługującymi na uwagę tém więcej, iż zakład ten, odkrywając nowe źródło handlowego przemysłu i korzyści, iakimi cieszyli się dotąd cudzoziemcy, niewymaga, ani praw wyłącznych, ani nakładów zskarbu, ani też naymniejszey od niego pomocy. Ze zaś stosownie do Manifestu, dnia 1 stycznia 1807 roku; względem przywilejów kupiectwa, potwierdzenie towarzystw tego rodzaju zostawione jest iedynie WASZEY IMPERATORSKIEY MOSCI; przeto wyłożwszy tu dokładnie wszystkie warunki tego nowego handlowego ustanowienia, ośmielam się upraszać o Naywyższe onego potwierdzenie. Na tém przelozeniu dnia 19 stycznia, 1812 roku, własną JEHO IMPERATORSKIEY MOSCI ręką napisano tak: *Ma być podług tego ALEXANDER.*

Minister Skarbu, Aktualny Tayny Konsyliarz i Kawaler *Dymitr Alexandrowicz Gurjew* i Kollegium komercyalne donieśli Rządzącemu Senatowi, iż, stosownie do rozrządzeń pomienionego ministra, na mocy Naywyższego Manifestu, pod dniem 25 Czerwca, 1811 roku, Kollegium komercyalne ustało, dnia 8 listopada roku przeszłego, a Departament jego czasowy dnia 9 odkryty został i działania swoje rozpoczął. (z *Gaz. Senac.*)

z *Wiednia d. 14 marca*. Rozkaz naywyższy wkłada na wszystkich lekarzów obowiązek, aby każdego chorego, gdy widzą niebezpieczeństwo, starali się nakłonić do przyjęcia SS. Sakramentów, a szczególnie w gorączkach ciągłych, żeby to czynili przypiętém odwiedzeniu chorego.

Pod dniem 24 Marca, wyszło tu urządzenie względem szczepienia ospy zachowawczey czyli krowiey, ponieważ ieszcze gdzie niegdzie rodzice i opiekunowie wahają się użyć tego zbawionego sposobu. Stosownie do przepisów tém urządzeniem objętych, w 8 tygodni po ogłoszeniu onego, urzędnik z lekarzem, do szczepienia wyznaczonym, chodzić będzie od domu do domu, końcem szczepienia ospy krowiey, bezpłatnie tym wszystkim, którzy naturalney ieszcze nie odbyli, ani też szczepioney nie mieli. Rodzice, którzyby się szczepieniu sprzeciwili, wraz z osobami potrzebującymi szczepienia zapisani będą, a lista ich do rządu odesłana zostanie. Tenże sposób ma być corok powtarzanym. W 8 tygodni po ogłoszeniu tego urządzenia, imiona, stan i mieszkanie rodziców lub opiekunów ówych osób, które na naturalną ospę umarły, lub na kalectwo iakie narażone były, przez gazetę miejscową do publiczney podane będą wiadomości, iako ludzi przesądem zaślepionych, którzy wolą widzieć dzieci swoje umierające w boleśney chorobie ospy naturalney, niż zachować one przy życiu, za pomocą łatwego, pewnego, od Boga i Rządu wskazanego im sposobu, szczepienia ospy zachowawczey. Dzieci, z naturalney ospy umarłe, ma być pochowane bez assistencyi Xiędza i odprowadzenia go do grobu przez krewnych i przyjaciół. Pogrzeb takowy

bez wszelkiej assistencji, rozciąga się do wszystkich wyznań. Zwierzchność miejscowa i duchowieństwo odpowiedzialne są za wykonanie tego przepisu. Każdy gospodarz, w którego domu osoba iaka na ospę naturalną choruje, tudzież każdy lekarz i chirurg, wezwany do dziecięcia chorującego na ospę takową, winien iest donieść o tém natychmiast miejscowej policji lub magistratowi, aby bez zwłoki wywieszona była tablica z napisem: *Tu u NN iest ospa*; ażeby każdy, uwiadomiony o niebezpieczeństwie, tém łatwiej mógł go uniknąć. Każdy Pleban lub iego Wikaryusz, co trzy miesiące, a zatém cztery razy w roku, czytać będzie z ambony imiona i stan tych osób, które w ciągu trzech upłynionych miesięcy w parafii iego na naturalną ospę umarły; poczem, wykazawszy w mowie zbawienny sposób szczepienia ospy zachowawczej, wyłuszczy obowiązki rodziców i opiekunów względem zachowania ich dzieci przy życiu, wyraźnie im zapowiadając, że ci, których dzieci i należący na ospę umierają, ponieważ szczepienia ospy zachowawczej zaniedbali, za śmierć ich przed Bogiem odpowiedzą.

Insze urządzenie, pod tymże dniem, odnawia dawniejszy zakaz, wyprowadzania na ulicę i miejsca publiczne dzieci, chorujących na ospę, zwłaszcza w czasie iey posychania: ponieważ przez to zaraza się rozszerza. Przepięjący ten zakaz będą przytrzymani, i tém niechybniej ukarani, że już od roku 1802, szczepienie ospy zachowawczej za najszybszy sposób przeciwko zarazie ospy naturalnej od rządu powszechnie iest zalecone.

D. 28 marca. Jenerałowie *Maillard*, *Hertellendy* i *Ebner* otrzymali stopnie Feld-Marszałków—Leytnantów; wielu półkowników postąpiło na Jenerał Maiorów, a to na miejsce wielu officerów wyższych wielce zasłużonych, których postradało państwo, w ciągu terażniejszej zimy.—Odnawia się pogłoska, że hrabia *Bellegarde* wkrótce ma wyiechać do *Gallicyi*. (Dzień. pań. franc.)

z Paryża d. 31 marca. W roku przeszłym, d. 5 listopada, galiota amerykańska, *le Purse*, pod sprawą kapitana *Turner*, wychodząc z *Bordeaux*, o godzinie 7 ranney, spostrzegła fregatę angielską; a ufając szybkości żagla, chciała umknąć od ścigającej fregaty: ale około godziny 5tej wieczorem doścignioną została. Kapitan *Turner* został sam ieden na stolowaniu górnego piętra, pod gradem kul harmatnych i karabinowych angielskich. Trzymając się stępu wołał do nich ichże językiem: „Dzieci, górnią wasze strzały; celcie lepiej”. Nakoniec galiota utraciła maszt główny. Wraz officer angielski z dwónastą lub piętnastą ludźmi wszedł na galiotę; wszystkim na niey znajdującym się, rozkazał przeyść na fregatę *Niemen*, na której dowodził kapitan, *Michał Seymour*. Na galiocie *Purse* został tylko Kapitan *Turner*, chłopiec iego 16 lub 17 letni, kobieta ieden i ieden podróżny; dziecięciu Anglików z jednym officerem przysłani byli dla odprowadzenia zdobyczy. *Turner* miał ukryte pistolety: trzeba mu było ie nabić; a że tego nie mógł skutecznieć będąc na widoku, cały więc dzień strawił na tey robocie. W nocy dnia iutrzejszego, dał ieden pistolet chłopcowi, zostawionemu z nim na galiocie. Anglik, na straży będący, domyslał się ich zamysłu; zszedł na dół i uwiadomił o tém officera, a ten, wpadłszy na górne piętro z pugiuałem, przeszył *Turnera*, który zawołał, że się poddaie i że mu nic złego nie robi. *Turner* ugodzony był w piersi, a padając strzelił do officera, który, chociaż był trafiony, nie upadł iednak; ale rzucił się na *Turnera*, chcąc go raz ieszcze przeszyć pugiuałem; w tym chłopiec ze swego pistoletu trafił w twarz i ubił officera. Dziecięciu Anglików przybiegło za posłyszczonym strzałem: *Turner* i iego towarzysz, nienabitami już pistoletami, przez swój ton i pogroźki dotyla ieszcze potrafili zastraszyć Anglików, iż musieli zeyść na spodnie piętro i zostali tam, aż do weyścia galioty do *Bordeaux*. Kapitan ten nie ma nad 22 lata wieku życia swęgo. (Koresp. hamb.)

D. 2 Kwietnia. Cesarstwo Jchmość mieszkają ciągle w *Saint-Cloud*, od 30 marca. Król Rzymski bawi ieszcze w *Paryżu*.

Senat zgromadził się zawczora na posiedzenie nadzwyczajne, pod prezydencją Xięcia Arcy-Kancelerza Państwa. Mówcy rządowi podali projekt do decyzji Senatu, stosownie do przedstawienia Ciała prawodawczego, względem departamentów *Anzeatyckich*.

D. 3 Kwietnia. Wyrok Cesarski, podpisany w *Saint-Cloud*, d. 2 t. m. mianuje deputowanych do ciała prawodawczego z Departamentów *Anzeatyckich*, którzy mają przystąpić do sprawowania swych urzędów od pierwszej naybliżey następującej sessyi i sprawować oné do nowych w tey mierze rozkazów. (Koresp. hamb.)

D. 3 Kwietnia. Cesarz Jmć przydował dziś na Radzie Stanu w *Saint-Cloud*.

z Brestu d. 22 marca. Okręt Korsarski z *Saint Malo*, *la Junon*, Kapitana *Prader Niquet*, d. 18 t. m. zabrał bryg Angielski *Le Calista*, o 193 beczkach, uzbroiony 8 karonadami i 2 harmatami 20 funtowemi i miał 18 ludzi osady. Zdobyta ta wprowadzona została do portu: ładunek iey składa się z cukru, kawy, kakao, bawełny, wina *madery* i starey miedzi. Statek korsarski *Junona*, zawinął do *Morlaix* (*Bretania*); zabrał 2 statki Angielskie, ale że były mało znaczące Kapitan *Prader-Niquet* spalić ie kazał; na obu tych statkach było 13 ludzi osady.

D. 29 marca. Wice Admirał *Allemand*, wypłynąwszy z *Lorient* z 4 okrętami liniowemi i 2 korwetami, z wielką zdobyczą zawinął do tutejszego portu d. 19 t. m.

z Londynu, d. 24 marca. Listy z *Buenos-Ayres* donoszą o wielkich okrucieństwach, dopełnionych przez Jenerała *Goyeneche*, dowodzącego armią przeciwną partyotóm. Postępowanie iego przymusiło kraiovców i *Indyanow* do powstania powszechnego, którzy strasliwego odwetu przeciw Hiszpanom europejskim użyli.

Pokazało się w cyrkulacyi wiele fałszywych biletów na 1 funt szterling i są barzo dobrze naśladowane.

Odebraliśmy wiadomość, że okręta *Tremendus* i *Poitiers*, które zostawił okręt *Dianna* w pogoni za nieprzyjacielem, powróciły na swoje stanowisko przed *Brestem*, straciwszy z oczu nieprzyjaciela, wśród mgły nieprzebitey, po dwudzienném iego ściganiu.

Poselstwo, odesłane do parlamentu w piątek, było od Xięcia Regenta i zawiera w sobie rzecz o wyznaczeniu pensyi dla xiężniczek. Nieszczęśliwe poróżnienia między Xięciem Regentem i iego małżonką, nad któremi ubolewać należy, a które, podług zasad delikatności, nie powinnyby nigdy byđ materią rozmów obradowych, zaięły przecie większą część onych.

Wiadomo, że Fest ś. *Patrycyusza* d. 17 t. m. obchodzony był przez wielką liczbę osób należących do Irlandczyków przez urodzenie lub urzędy. Margrabia *Landsdowne* pierwsze trzymał miejsce; Lord *Moir*, *P. Sheridan* i wiele innych znakomitych osób, tamże się znajdowały. W opowiadaniu tego, co się działo w czasie obiadu, dziennik, *Morning Chronicle*, w ten się tłumaczy sposob: „Margrabia *Landsdowne*, iako pierwsze zajmujący miejsce, wznosił toast za zdrowie królewskie, co było przyjętem z radością i oklaskami. Potem Margrabia wznosił zdrowie Xcia Regenta, które przyjęte było z oklaskami stronników iego, a daleko większém i powtarzaném szemraniem.”

Zastanowi to czytelników naszych (mówi *Morning Chronicle*), że znowu ma byđ wzięty pod rozwagę sławny proiekt Hrabiego *Stanhope*. Tą zwyczajnie drogą idą wszystkie śrzodki, które podkopują same nawet zasady praw najszybszych i przywileie narodu; ani wątpimy, żeby powtórnie wniesiony ten proiekt niesięgał ieszcze daley, iak pierwszy; żebyśmy wkrótce nie mieli assygnat niebezpieczonych aktem parlamentu. Pierwszy krok, jak twierdzą, który sobie zakładają uczynić, iest opłacać pensye Sądownictwom w biletach bankowych. Ostatni krok, który zostanie

uczynić będzie, nadać im kurs prawny i przymuszony. Ktokolwiek sobie przypomni na wzrastające zawsze nadużycia, iakich się dopuszczały władze inkwizycyjne, nadane rozkładcom i poborcóm podatków, łatwo wniesie, iak ważną jest rzeczą, mieć się na ostrożności i opierać w początkach samych wszystkiemu temu, cokolwiek podkopuje przywileje narodu. Nie wątpimy bynajmniey, że wkrótce nastąpi kurs przymuszony i prawny biletów bankowych, a przynajmniey, że ciało handlowe nie uczyni wcześniej swojego oświadczenia, przeciw temu środkowi. (*Korresp. hamb.*)

Od granic Szwajcarskich, d. 24 marca. Przez list okolny, pod dniem 19 t. m. Landaman Szwajcarski przesłał kantonom uwiadomienie, otrzymane od konsulatu szwajcarskiego, w prowincjach Illiryjskich, datowane z Tryestu d. 7 t. m. Podług tego uwiadomienia, Rząd odebrał urzędowe doniesienia, o szerzącym się powietrzu morowém, w niektórych prowincjach tureckich, graniczących z Bośnią, które rozciąga nawet swé panowanie do okolic Costainizza, na pograniczu illiryjskiém. Konsul jeneralny uwiadomiał, iż tam natychmiast przedsięwzięto dzielne środki dla strzymania iey postępów. Landaman wzywa do czuności w téy mierze wszystkich Kommissarzów zdrowia związku szwajcarskiego, dodając, iż niewątpi o gorliwość kantonów, które, w przypadku postępów tej grassującej plagi, chwycą się zapewne środków zbawieney ostrożności.

z Saxonii, d. 16 marca. Xiążę Elchingen, Marszałek Ney, przybył d. 15 t. m. do Lipska. Z przyczyny nadzwyczajnie wielkiej konsumpcyi mięsa w mieście tém, przez które ciągnie teraz wiele wojska, Rząd pozwolił rzeźnikom z zamiasta przywozić mięso do Lipska. Magdeburg jest teraz w stanie oblężenia; iuż urzędy tameczne nie dają dla nikogo pasportów, ani biletów. Warownie twierdzy rozszerzają się; dla czego zmiesione będą Sudenberg i Neustadt. — Jenerał Gudin do Paryża, wyjechał — Prefekt departamentu Elby powoływa wszystkich podмайstrów stolarskich, mularskich i rzeźniczych, ażeby się przed nim stawili; będą oni do wojska wysłani. (z *Gaz. petersb. ross.*)

Od granic Menu, d. 12 marca. Inspekcya celna uwiadomiała, że pogłoska, iakoby, w Bawaryi zupełnie miał być zakazany handel przechodowy, jest zgoła bez zasad, a rozniesiona jest przez ludzi nieżyczliwych i zazdrośnych.

Ze wszystkich, dostarczonych, za rok 1807, rekrutów do półków szwajcarskich, ledwie czwarta część ludzi, którzy są wieku i wzrostu przepisanego (5 stop i 2 cale). W kantonach lubo znajduią się ludzie mocnego składu, ale zbyt małego są wzrostu. Większa część rekrutów, którzy się dobrowolnie podali do służdy wojskowej, są wieku życia od 16 do 19 lat. (*Gaz. Petersb. rossy.*)

ze Szlązka, d. 25 marc. Półkownik pruski Welzien mianowany został dowódcą twierdzy Neissa (lub Nissa w Szlązku.)

z Rzymu, d. 11 marca. Stosownie do ustawy Cesarzskiej, Kollegium wyborowe Departamentu naszego zebrało się d. 10 stycznia w Kapitolum, pod przewodnictwem Senatora Xięcia Corsini. W mowie na zagaenie mianey przypomniał dobrodzieystwa Cesarzskie dla Rzymu; po czém zgromadzenie wybrało 5 osób, mających pojechać do Cesarza i złożyć mu hołd podziękowania za nie, imieniem miasta i całego departamentu. Wybrano daley Kandydatów do Senatu. Na Xięcia Braschi prezydenta miasta naszego padł iednomyślny wybor. A Xiążęta Giustiniani i Chigi mieli równą liczbę głosów; ale Xiążęta Giustiniani, iako starszego wiekiem, wykrzykniono kandydatem do Senatu. Wybrano nareście kandydatami do ciała prawodawczego P. Lorenzo, Xięcia Alfieri, P. Józefa Capalatra Burmistrza miasta Civita-Vehia i P. Scarpeolini, będących i teraz członkami tegoż ciała prawodawczego.

Dnia 8 wieczorem, Senator Xiążę Corsini iako

prezes Kollegium wyborowego, miał u siebie wszystkie członki tegoż Kollegium, a nazajtrz Wielkorządca nasz wyprawił świetną ucztę, na którą wszystkie władze cywilne i wojskowe zaprosił.

z Neapolu d. 19 Marca. Król mianował Xiążęcia Noia intendentem teatrów, na mieyscu Kawalera Longchamp, który prosił o uwolnienie; Kawalera Carraciolo Melissano posłem przy królu Hiszpańskim, a Kawalera Tabio-Crivelli sekretarzem poselstwa przy dworze Cesarsko-Francuzkim — Donoszą z Chieti (*Abruzza dalsza*), że cena towarów osadniczych co dzień się tam podnosi: są miasta, gdzie ich zgoła znaleźć nie można. (*Dzień. pań. franc.*)

z Gironny, d. 12 lutego. Wojsko Katalońskie co dzień odnosi zwycięstwa i daley się posuwa: d. 1 lutego dywizya iedna weszła do Mataro; w tymże czasie Anglicy pokazali się w porcie, i więcey, iak przez 4 godziny, strzelali do miasta, które chociaż maia za sprzymierzone z nimi; wiele też mieszkańców zabito i wiele domów zburzono przez to bombardowanie.

z Liworny, d. 20 marca. Dzisiaj o godzinie 8 ranney spalono publicznie, na placu Napoleona, blisko za sto tysięcy franków towarów angielskich.

z Charles-Town, (w Stanach ameryk. w prow. Karolinie połudn.) dnia 3. lutego. Dzienniki nasze zapełnione są opisami trzęsień ziemi, które dały się uczuć w prowincjach zachodnich i w stronie południowej gór Allegany. Niedaleko Knoxville, z wielkim trzaskiem roztworzyły się góry i ukazywały się błyskawice, podobne tym, jakie dają się widzieć na wielkich apparatach elektrycznych: utworzył się też znaczny strumień wody gorącej.

z Buenos-Ayres, (w Amer. połudn. król, Platy), d. 4 stycznia. Świeżą odebraliśmy wiadomość, że nasz Jenerał Artys miał z Portugalczykami rozprawę, w której ostatni na głowę porażeni zostali. Zaczynają mówić, że rząd nasz ma zamiar wydać wojnę Brezylji.

Ostatnich dni roku przeszłego, straszliwego doświadczyliśmy zamieszania. Odtąd, kiedy nas opuścił prezydent Saavedra, który był półkownikiem patrycyuszów, Don Manuel Belgrano został mianowany półkownikiem tego regimentu; co bardzo nie podobało się żołnierzóm: ci bowiem sami sobie chcieli obrać oficera i półkownika. W nocy więc, z dnia 8 grudnia, wypędzili z koszar naczelników swoich. Sprowadzono natychmiast inne wojska, i wystawiono armaty po wszystkich rogach ulic. Toż samo zrobili patrycyuszowie w koszarach i na rogach dwóch ulic. Między godziną 9tą a 10 przyszło do utarczki: patrycyuszowie zaczęli strzelać do wojska; to nawzajem również ognistą dało im odpowiedź. Blisko godziny trwała utarczka: nakoniec poddali się patrycyuszowie i poszli w niewolę. W zabitych i ranionych około sta ludzi liczono.

z Rio-Janeiro (w Brezylji), d. 24 stycznia. Podług nayspewniejszego podobieństwa zdaie się, iż w krótce musi wybuchnąć wojna między tym kraiem i Ameryką hiszpańską. Już to żadney nie podpada wątpliwości, że wojska brezyljskie poszły w celu oswobodzenia Monte-Video; pierwszym zamiarem ich było, ubiedz i zatrzymać to miasto. Tym czasem Elio, chociaż nieprzyjaźny dla Buenos-Ayres, nie chciał jednak zgodzić się na to, żeby wojska portugalskie składały część jego osady, jak chciał ich dowódzca. Kiedy iuż podpisano pokoy, spodziewano się widzieć wojska te powracającemi; ale pod niezliczonemi pozorami, utrzymywały się one w okolicach Monte-Video; wtedy dowodzący w Buenos-Ayres nagle uderzył na nie, i 200 ludzi nayspiewniejszego ludu zginęło. (z *korresp. hamb.*)

z Kartageny, (w Amer. połudn.) d. 17 listopada 1811. Rząd prowincyi naszej ogłosił akt niepodległości, który daje poznawać sposob myślenia i uczucia większości Amerykanów, względem iunty kadyzskiej i tak nazwanych stanów Cortes. (z *Korresp. hamb.*)

z Baltimore (w Stanach amer. w Maryland),

Zapewniają, że ziemia *Nowy Orlean*, od czasu przyłączenia swojego do związku stanów zjednoczonych, jako stan udzielny, weźmie nazwisko *Washingtonu*. Rada tego kraju prosiła, ażeby część *Florydy*, położona na zachod rzeki *Rio-Perdido*, zajęta przez woyska amerykańskie, była przyłączoną do nowego stanu.

Skarby prowincyi Rzeczypospolitey Amerykań. są w kwitnym stanie: Dochody *Wirginii*, w roku 1811, wynosiły: 414,133 dollarów; było w kassie pozostałości z roku przeszłego 1810: 168,214 dollarów: zatem dochód zupełny 582,352 dollarów; wydatki tegoż roku niewynosiły nad 569,912 dollarów. Trzy przedniejsze artykuły wydatków są: 69,000 na urzędników cywilnych; 60,000 na utrzymanie rękodzielni wojennych i ludwisarni; 54,000 na potrzeby powszechnego zgromadzenia.— Stan *Kentucky* w roku upłynionym, który się skończył dnia 10 listopada 1811, miał dochodu: 121,242 dollarów, a po odtrąceniu wszystkich wydatków, zostało w kassie: 31,106 dollarów.— Stan *Maryland* (który sam jeden z całej Rzeczypospolitey zatrzymał u siebie rachunki w monecie angielskiej) ma kapitału publicznego: 604,412 funtów szterlingów, albo 1,611,760 dollarów. Dochody na rok 1812, podług wyliczenia poprzedniczego, mają być: 106,469 funt. szter. i w tém zawiera się pozostałość z roku przeszłego 1811, wynosząca: 43,718 funt. szterl. Wydatek nie ma przechodzić: 39,938 funt. szterl.; a więc w przewyżce na dochód roku 1812, znajduje się 65000 funt. szterl. — Stanu *Connecticut* dochody publiczne w maju składały się z sumy następujących: kapitałów umieszczonych na bankach: 125,050 dollarów, 6 od 100; kapitałów spółnych Rzeczypospolitey: 245,437; 3 od 100, podobnychże kapitałów: 50.038; gotowizny w skarbie, przeznaczoney na wydatki cywilne: 28,618; procenta i nowo nabyte kraie: 1,304,929; stan niema żadnych długów publicznych, i wszystkie nakłady są zaspokojone.

Gazety najpóźniejsze, z *Carracas* odebrane, donoszą, że republikanci *kartagińscy* i *wenezuelscy* używają różnych sposobów, w celu pociągnięcia mieszkańców *Santa-Martha* do łączenia się pod ich chorągwie.

Kongres nowey Rzeczypospolitey *wenezuelskiej*; składa się z 45 członków, jakoto: 24 z *Carracas*, 9 z *Barmas*, 4 z *Cumana*, 3 z *Barcellona*. 3 z *Merydy*, 1, z *Truxillo*, i 1 z *Margaritta*. (*Dziennik Państw. Franc.*)

W i a d o m o ś c i R o z m a i t e

Satyryczny dziennik paryzki zawiera między innymi następujące obwieszczenie: uczeń doktora *Mesmera* życzy sobie znaleźć osobę, zdatną do chodzenia we śnie; ponieważ cudowne leczenie *Mesmera* przez magnetyzowanie nową epokę stanowi. Przed wszystkimi, dane będzie pierwszeństwo młodey dziewczynie, niezgrabney wcale postawy; ale żąda się od niej koniecznie: 1) aby z łatwością poziewała, końcem udzielenia tej skłonności innym; 2) aby w każdej chwili i w każdej postaci mogła udawać śpiącą; 3) aby tak szczęśliwą miała pamięć, żeby dwóch do trzechset wyrazów lekarskich i chemicznych, bez rozumienia onych spamiętała. Będzie miała płacy po 6 franków na dzień, tudzież odzienie i żywność. Udać się trzeba do *P. Delfont*, przy ulicy kuglarskiej, pod numerem 100.

w Wilnie dnia	Barometr cale linie	Termometr stopnie	Odmiany powietrza
17 z rana	28 0 5	+ 5	pochmurne
po południu	28 0 7	+ 9,5	
w wieczor	28 0 5	+ 6 $\frac{3}{4}$	
18 z rana	28 0 5	— 5	pogodne
po południu	27 11 8	+ 12,5	
w wieczor	27 10 7	+ 3,8	
19 z rana	27 10 4	— 6,5	pogodne
popołudniu	27 10 1	+ 13	
w wieczor	27 9 7	+ 13	

Za Pozwoleniem Cenzury Wileńskiej — W Drukarni przy Redakcyi.

W roku 1650 podał konsystorz *Geneueński* magistratowi pismo względem nieprzyzwoitości tańców. W tém piśmie nazwał taniec przysionkiem nierządu, pod pozorem nauczania się grzeczney obyczajności i dobrego ułożenia. Dway mieyscy Syndykowie, którzy tańczyli publicznie ze swoiemi żonami, byli skazani na więzienie, i odebrali od konsystorza publiczną naganą. Urzędnika, który w swoiey wsi tańcował, z urzędu złożono, na więzienie i karę pieniężną skazano. W lat 20 później rozkazał konsystorz wygnać z Rzeczypospolitey wszystkich skrzypaków; iako przeskadzających nabożeństwu. Obostrzono także zakaz trefienia włosów. Zakaz ten zawierał między innymi: *Zadna niewiasta nie ma mieć trefionych włosów; włosy powinny być gładko przy samey głowie uczesane i związane, iako to nakazuje Apostoł święty.*— Szewcy i krawcy, którzy się wazyli coś modnego wymyślić, byli sądzeni na więzienie i kary pieniężne; a pierwsze pokazanie się kobiety z wachlarzem w kościele sprawiło powszechne zgorzenie i gwałtowny szmer w zgromadzeniu.

Z liczby osób, które roku przeszłego w prowincyi *szwedzkiej*, *Malmoe*, przyłożyły się do rozruchów, z powodu poboru wojskowego, 20 na śmierć, a 26 na smaganie różgami skazanych było. Na wystawienie się wielu, król z pierwszych na 2ch, z drugich na 24ch, kazał dopełnić wyroki; ale 91 musiały pójść do aresztu.

N o w e X i a ż k i

W *Peterzbргу*, w drukarni Senatu, za Naywyższem potwierdzeniem, wyszło z druku tłumaczenie *Statutu Litewskiego* na język rossyjski, obok z tekstem polskim, we dwóch tomach, na pięknym papierze, drukiem wcale pięknym. Cena jednego exemplarza, obódwóch części, oprawnego w papier, na mieyscu w *Peterzbргу* rubli 20— Wyszedt także *Słownik Praw Litewskich i Polskich*, w języku rossyjskim, porządkiem alfabety polskiego, w jedney księdze, cena rubli 5.— Oba te dzieła, przełożone dla użytku mieysc urzędowych i wygodne dla prywatnych, szczególniej są potrzebne i pożyteczne dla gubernij *maiorossyjskich* i od *Polski* przyłączonych.

W *Wilnie* wyszło z druku dzieło pod tytułem: *Juris Canonici Institutiones* za staraniem sławnego Kardynała *Quirinin*, napisane przez *X. Guidotti* w *Placencyi*; we dwóch tomikach in 8vo: cena na kleiowym pap. zł. 5, na wodnym zł. 3: dostać można w drukarni *XX. Bazyljanów*, w której drukowane.

Departament *Wtóry Litewsko-Wileński* Głównego Sądu uwiadamią kapitana *Rudzińskiego*, iż Rządzący Senat ukazem 31 marca 1808 roku zasądziąc powrót od *possessyi* miasta *Wilna* gruntów przez *Grafę Potockiego* od tegoż miasta zabranych, pomienionemu kapitanowi *Rudzińskiemu* iako wyrażonych gruntów nabywcy zostawił prawo opłaconych za one pieniędzy poszukiwania w sądzie przyzwoitym na swoim wybywcy.

Sekretarz *Dobrzański*.

C e n a T a r g o w a W i l e Ń s k a

Od dnia 13 Kwietnia do dnia 16 tegoż rub: kop		
Beczka Kommissyyna	Zyta surowego - - - - -	9 50
	Pszenicy - - - - -	18 —
	Jęczmienia - - - - -	9 —
	Gryki - - - - -	9 —
	Owsa - - - - -	9 —
	Grochu - - - - -	8 —
	Faska Masła - - - - -	6 —
	Funt słoniny wędzoney - - - - -	15 —
	Funt mięsa wołowego - - - - -	5 —
	Assygnacya 100 rubli - - - - -	22 50
Dukat - - - - -	2 90	